

HISTORICKÁ HODNOTA VÝROČNÝCH SPRÁV STREDNÝCH ŠKÔL V PRVEJ POLOVICI 20. STOROČÍ NA PRÍKLADE ČESKOSLOVENSKEHO ŠTÁTNEHO REÁLNEHO GYMNÁZIA JÁNA HOLLÉHO V TRNAVE

Marta Dobrotková

Výročné školské správy patria medzi nepravé periodiká. Zachovalo sa ich pomerne veľké množstvo a z dnešného územia Slovenska ich máme zaregistrované. Podieľajú sa na výskume dejín knižnej kultúry, ale prispievajú aj k dejinám uhorského i slovenského školstva. Patria medzi hodnoverné dokumenty, na základe ktorých je možné objasniť organizáciu, metódy a úroveň systému školského vzdelávania na území Slovenska. Výročné školské správy vychádzali zo začiatku nepravidelne, z vlastného podnetu škôl a na vlastné výdavky. Jazykom školských správ na Slovensku bola spočiatku latinčina, neskôr maďarčina a nemčina a od roku 1918 slovenčina.¹

Vzdelávanie v Uhorsku súviselo s celkovým vývinom štátu. Do konca 18. storočia sa môžeme o pôsobení škôl dozvedieť najmä z kanonických vizitácií alebo iných cirkevných prameňov prevažne rehoľných spoločností. 18. storočie prinieslo zásluhou Márie Terézie výraznú reformu školstva vo forme *Ratio educationes*.² Cisársky dvor sa usiloval o zdôraznenie vplyvu štátu a oslabenie cirkevnej moci. Mária Terézia považovala reorganizáciu školstva za politický čin, najmä za snahu o poštátnenie národného školstva. Celé školstvo považovala za politikum.³ Organizačné a finančné problémy zapríčinili uplatňovanie reformy počas života Márie Terézie v ohraničenej miere. Na univerzite, kráľovských aka-

¹ KRIŠKOVÁ, Lubica. *Bibliografia výročných správ škôl z územia Slovenska 1701–1850*. Bratislava: Univerzitná knižnica, 2006, s. 7. Význam výročným školským správam určila *Smernica a plán slovenskej retrospektívnej bibliografie z roku 1965* a *Program rozvoja slovenskej národnej retrospektívnej bibliografie*, ktorá skúmala a spracúvala všetky druhy pramenných dokumentov vo vzťahu k Slovensku a jeho kultúre a to do najstarších čias.

² Vydané v roku 1777. Bol to dokument o jednotnom vzdelávacom systéme a organizácii škôl v Uhorsku a zjednotil úroveň vzdelávania na cirkevných a štátnych školách a zaviedol všeobecnú školskú povinnosť od 6 do 12 rokov.

³ PŠENÁK, Jozef. Školstvo na Slovensku v 16.–18. storočí (do roku 1773). In *Jezuitské školstvo včera a dnes*. Trnava: Dobrá kniha, 2006, s. 19.

démiách a na gymnáziách⁴ sa vyučovalo podľa starších a osvedčených učebných plánov, iná situácia bola iba na ľudových školách.⁵ S rozvojom miest a nástupom techniky vzrástla aj nevyhnutnosť vzdelania. Mestské latinské školy vznikali za účelom pripraviť žiakov na rozvíjajúci sa obchod a remeslá.

V minulosti existovalo niekoľko typov škôl,⁶ ktoré sa navzájom odlišovali. Boli to po prvé školy ľudové s názvom schola trivialis, nationalis, primaria, normalis, capitalis, vernacula. Boli to trojročné školy s jedným alebo dvomi opakovacími ročníkmi a vyučovalo sa v národnom jazyku. Stupeň vzdelania sa označoval ako schola minor. Po druhé to boli školy stredné latinské označované ako schola grammatica. Mali trojročný gramatický kurz, vzdelávali pre praktický život a od roku 1806 sa kurz predĺžil na štyri roky pre remeselníkov a obchodníkov. Existovali buď samostatne a nazývali sa aj nižšími gymnáziami. Stupeň vzdelania bol označovaný ako schola mediocris. Po skončení gramatických tried sa nadväzovalo v dvojročnom študijnom cykle v humanitnej triede, čím bolo možné vykonávať kňazské alebo úradnícke povolanie. Ukončené štúdium sa zavŕšilo absolútoriom. Tieto triedy sa označovali ako gymnasium maior a stupeň vzdelania schola maior.⁷ Po skončení vyššieho gymnázia mohol študent študovať dvojročný filozofický kurz, čo sa považovalo za absolvovanie lýcea alebo po filozofickom kurze pokračoval na dvojročnom právnickom kurze a mal ukončené akademické vzdelanie.⁸

Predmetom nášho bádania sú výročné školské správy gymnázia v Trnave. Trnavské gymnázium má bohatú históriu. Jeho dejiny majú niekoľko etáp, ktoré súvisia so začiatkami existencie farskej, mestskej kapitulnej školy cez pôsobenie gymnázia v rokoch 1561–1567 1615–1635, v období prvého i druhého príchodu jezuitov do Trnavy, gymnázia pôsobiaceho v období existencie Trnavskej univerzity v Trnave,⁹ gymnázia ako súčasť kráľovskej akadémie 1773–1807, účinkovania benediktínskeho gymnázia a arcibiskupského lýcea v rokoch 1807–1852;

⁴ Na jezuitských gymnáziách sa uplatňovalo vyučovanie podľa *Ratia studiorum*, piaristi sa riadili podľa *Ordo studiorum*, ktoré však vychádzalo z jezuitskeho školského poriadku.

⁵ KOWALSKÁ, Eva. *Evanjelické a. v. spoločenstvo v 18. storočí*. Bratislava: Veda, 2001, s. 59.

⁶ Typy škôl určené podľa zachovaných výročných školských správ. Tak, ako ich roztriedila L. Krišková v *Historickoprehľadovej štúdií v Bibliografii výročných správ škôl*. Jezuitské školstvo a piaristi mali iný systém, čo ale nie je predmetom tohto príspevku.

⁷ KRIŽKOVÁ, Lubica. *Bibliografia výročných správ škôl z územia Slovenska 1701–1850*. Bratislava: Univerzitná knižnica, 2006, s. 15–16.

⁸ Cit. 7, s. 16.

⁹ V tomto období bolo gymnázium súčasťou univerzity, gymnázium v riadení podliehalo rektorovi Trnavskej univerzity.

arcibiskupského gymnázia 1852–1919, československého štátneho reálneho gymnázia Jána Hollého 1919–1942 a biskupského gymnázia 1939–1945 a dejinné etapy po roku 1945.¹⁰

Ak sa máme zmieňovať o význame výročných správ trnavského gymnázia a určiť ich historickú hodnotu, musíme predostrieť existenciu výročných správ gymnázia a urobiť ich analýzu a napokon syntézu poznatkov. Bibliografiu najstarších výročných správ škôl z územia Slovenska za roky 1701–1850 spracovala PhDr. Lubica Križková. Pre ilustráciu teda uvedieme aj najstaršie výročné správy Vyššieho kráľovského gymnázia, ktoré sú podchytené od roku 1780 a v ktorých sa uvádzali výsledky skúšok všetkých žiakov verejných i súkromných. Výročné správy majú až do roku 1796 uvedené miesto vydania v Trnave a tlač zabezpečovala tlačiareň kráľovskej univerzity v Budíne,¹¹ je však zrejmé, že ide o jej filiálku v Trnave. Výročná správa z roku 1796 uvádza názov školy iba Kráľovské gymnázium v Trnave. Ďalšia zaregistrovaná je výročná správa z roku 1799, opakovane ide o žiakov Kráľovského gymnázia v Trnave, tlač tejto správy už však zabezpečovala tlačiareň Václava Jelinka v Trnave. Gymnázium pôsobilo ako kráľovské do roku 1807. Od roku 1808 prevzali gymnázium benediktíni a až do roku 1852 gymnázium používalo názov Benediktínske kráľovské gymnázium. Tlač výročných správ zabezpečovala Jelinkova tlačiareň. Zachovali sa v podobe zoznamu žiakov a uvedenia klasifikácie študentov. Zachovali sa správy z rokov 1808, 1816, 1817, 1818, 1820, 1821 a od roku 1824 až do roku 1844. Dokumenty sa uvádzali pod názvom *Juventus* a názov gymnázia. Všetky záznamy sú v latinčine, ale od roku 1844 sa začínajú názvy správ a klasifikácia žiakov uvádzať v maďarskom jazyku.¹² Takmer všetky správy do roku 1844 sú tlačené na papieroch s priesvitkami, na základe ktorých je možné určiť výrobcu papiera.¹³ Výročná správa z roku 1850 opätovne uvádza názov gymnázia v latinčine. Pri latinských textoch sú často uvádzané známe citáty od antických autorov, napr. Horácia, Vergília, Ovidia, Ciceróna, Martiala, Orientia, Senecu, Claudia, Juvenala a Persia.¹⁴

¹⁰ KUMIČÍKOVÁ, Anna - ŠIMONČIČ, Jozef. Gymnázium v Trnave 1796–1953. Inventár. Trnava: Štátny okresný archív v Trnave, 1983, s. 7.

¹¹ V podstate šlo o tlačiareň Trnavskej univerzity, presťahovanej roku 1777 na príkaz Márie Terézie do Budína.

¹² KRIŽKOVÁ, Lubica. *Bibliografia výročných správ škôl z územia Slovenska 1701–1850*. Bratislava: Univerzitná knižnica, 2006, s. 126–130.

¹³ Väčšinou šlo o papierne z Kláštora pod Znievom, Kremnice, Banskej Bystrice, Slovenskej Lupče, Nižnej, Dechtíc, ale najčastejšie z Častej, pravdepodobne z dôvodu blízkosti papierne.

¹⁴ KRIŽKOVÁ, Lubica. *Bibliografia výročných správ škôl z územia Slovenska 1701–1850*. Bratislava: Univerzitná knižnica, 2006, s. 126–130.

Výročné správy gymnázia v Trnave sú zachované aj od druhej polovice 19. storočia. Nachádzajú sa vo fondoch knižnice Spolku svätého Vojtecha v Trnave a vo fondoch Štátneho archívu Bratislava, pobočka v Trnave. Výročné správy sú brožované, lepené, bez vkusnej obálky a väčšinou malého rozsahu. Okrem benediktínskeho gymnázia začalo v Trnave pôsobiť aj arcibiskupské gymnázium. Ako dva samostatné súbory sa spojili 7. februára 1852 do osemtriedneho arcibiskupského gymnázia, ktoré 4. októbra 1852 slávnostne otvorili v budove na dnešnej Hollého ulici v Trnave. Osnovy pre všetkých osem tried predpisovali predmety: latinčinu, maďarčinu, nemčinu, matematiku, náboženstvo. Od 3. triedy sa učila gréčtina, zemepis, dejepis, chémia, fyzika, v 8. triede aj meteorológia, astrológia a logika. Nepovinné predmety boli francúzština, slovenčina, kreslenie, spev a telocvik. Finančné problémy riešil arcibiskup Ján Scitovský roku 1865 vytvorením osobitnej základiny, aj mesto Trnava prispelo 3 000 zlatými.¹⁵

50. roky 19. storočia napriek charakteristike tohto obdobia označovaného ako obdobie Bachovho neoabsolutizmu znamenalo zabezpečenie veľkého vplyvu cirkvi na výchovu mládeže, čo môžeme spojiť so začiatkom pôsobenia arcibiskupského gymnázia v Trnave od roku 1852. Celé desaťročie znamenalo tiež čiastočný ústupok v používaní latinčiny ako úradného jazyka a zaznamenávame aj v slovenskom prostredí nástup nemčiny, čo sa konkrétne odráža v jazyku prvej zachovanej výročnej správy arcibiskupského gymnázia z roku 1857 za školský rok 1856/57. Tlač tejto výročnej správy zabezpečila tlačiareň Žigmunda Wintera, miesto vydania je samozrejme Trnava a autorom správy je riaditeľ gymnázia Žigmund Szuppan.¹⁶

V ďalších rokoch boli výročné správy až do školského roku 1918/1919 písané a tlačené výlučne po maďarsky. Z nich svojimi informáciami vyniká výročná správa za školský rok 1876/77 zostavená Jánom Groeffelom. Tu sa nachádzajú podrobné dejiny gymnázia od jeho založenia jezuitmi v druhej polovici 16. storočia. V správe je aj zoznam absolventov konviktu od roku 1852.¹⁷ Podobné podrobné vykreslenie dejín gymnázia bolo uverejnené aj vo výročnej správe vydané v roku 1904. Toto obdobie je však charakteristické silnou maďarizáciou.

¹⁵ KUMIČÍKOVÁ, Anna – ŠIMONČIČ, Jozef. Gymnázium v Trnave 1796–1953. Inventár. Trnava: Štátny okresný archív v Trnave, 1983, s. 7.

¹⁶ Štátny archív Bratislava, pobočka Trnava, fond: Gymnázium v Trnave. Programm für Erzbischoflichen Ober-Gymnasium in Tirnau von Sigismund Szuppan, 1857. Na úvod akademického roka, ako nás informuje výročná správa sa uskutočnilo Veni Sancte, ktoré celebraval známy národný dejateľ Dr. Jozef Kozáček.

¹⁷ Štátny archív Bratislava, pobočka Trnava, fond: Gymnázium v Trnave. János Graepfel: Ertesítője 1882/83. Nagyszombat: Zsigmund Winter. 128 s.

Od roku 1874 nemohol žiaden študent získať vyššie vzdelanie v slovenskej reči. Študenti nesmeli čítať slovenské knihy a časopisy, ktorých bolo i tak málo. Počas štúdií museli zatajovať slovenské národné čítanie. Slovenská mládež bola takto postupne odnárodňovaná. Výročné správy Arcibiskupského gymnázia 1852–1919 v Trnave uvádzali okrem študentov gymnázia aj študentov konviktu, štátnu príslušnosť študentov, bydlisko študentov, ktoré bolo rozmanité najmä pri študentoch konviktu – pochádzali zo Zemlinskej, Peštianskej, Gemerskej, Trenčianskej župy, ale študovali tam napríklad študenti aj z Viedne. Štúdium prebiehalo výlučne v maďarskom jazyku s dôrazom na maďarčinu, náboženstvo a na gymnáziu bola prevaha maďarských pedagógov. Tlač výročných správ zabezpečovala knihtlačiareň Žigmunda Wintera v Trnave.¹⁸

Zmeny priniesol prevrat a vytvorenie Československej republiky v roku 1918. Slovenské školstvo bolo po vzniku ČSR poslovenčované. Úroveň školstva sa zvyšovala organizačne i obsahovo prítomnosťou českých vyspelých pedagógov a tak sa slovenskému národu poskytla z českej strany základná vzdelanostná úroveň.¹⁹

Riaditeľom Československého štátneho reálneho gymnázia Jána Hollého sa stal Dr. Štefan Hattala. Na pôde gymnázia sa prevrat udial až v marci 1919. Zo 466 žiakov zostalo na gymnáziu iba 188. Profesorský zbor na čele s riaditeľom – pôvodom Poliakom sa odmietli podriaďiť československým orgánom s poznámkou, že Čechom slúžiť nebudú. Vyučovanie sa prerušilo ešte raz v máji 1919 vpádom boľševikov – príslušníkov Maďarskej republiky rád.²⁰ Prvým správcom na československom reálnom gymnáziu sa stal Dr. Š. Hattala. Po jeho vymenovaní za zemského školského inšpektora sa správcom na československom reálnom gymnáziu roku 1920 stal František Špaček. Kým v školskom roku 1919/20 navštevovalo gymnázium 279 študentov, v školskom roku 1929/30 to bolo už 637 študentov a v školskom roku 1937/38 narástol počet zapísaných študentov na 957, čo svedčí o úspechoch gymnázia a záujmu študovať na tomto ústave. V tridsiatych rokoch na gymnáziu pôsobilo 26 profesorov a 2 školníci.²¹

Štruktúra výročných správ zostáva spravidla rovnaká. Uvádzal sa zoznam pedagógov pôsobiacich na gymnáziu. Správa nesmela vynechať *Kroniku gymnázia*,

¹⁸ Spracované podľa údajov výročných správ gymnázia.

¹⁹ KOVAČIČOVÁ, Eva – ŠTVRTECKÝ, Štefan. Bibliografia almanachov, ročeniek a zborníkov na Slovensku 1919–1944. Martin: Matica slovenská, 1991, s. 21–22.

²⁰ Prevzatie gymnázia sa uskutočnilo za pomerne dramatických podmienok, o čom nás informuje výročná správa pri 10ročnom jubileu vytvorenia Československého reálneho gymnázia Jána Hollého.

²¹ LAŠÁN, L.: *Mesto Trnava a jeho samospráva 1918–1938*. Bratislava: Obzor, s. 65.

ktorá obsahovala zaznamenané udalosti za uplynulý školský rok, v niektorých rokoch, najmä pri okrúhlych výročiach stručné dejiny ústavu. Správy zahŕňali podrobný učebný plán, ktorom figuroval názov vyučovacím predmetov, stručné sylaby predmetu, počet hodín, meno vyučujúceho. Gymnaziálne výročné správy pozostávali aj z uverejnenia podrobného zoznamu kabinetných zbierok k jednotlivým predmetom, ktoré sa týmto spôsobom uverejnenia stali dokladom o spôsobe výučby príslušného predmetu. Výročné správy pravidelne implikovali štatistické ukazovatele, ktoré pozostávali z počtu študentov v jednotlivých ročníkoch, uvedenie vierovyznania, bydliska študentov, materinského jazyka, uverejňovali obsah maturitných skúšok a celkové výsledky štúdia, čím sa dokumentovala úroveň štúdia. Napokon bolo uvedené aj triedníctvo pedagógov. Správy ďalej zahŕňovali zoznamy všetkých žiakov po jednotlivých ročníkoch a triedach.²² Výročné správy zostavoval riaditeľ ústavu od r. 1919 v spolupráci s jednotlivými pedagógmi, ktorí mu pripravovali podklady.²³ Tlač výročných správ striedavo zabezpečovala tlačiareň Gustáva A. Beža a tlačiareň Ferka Urbánka a spol., ako keby existovala medzi nimi určitá dohoda. Správy zaznamenávajú existenciu podpôr chudobným študentom. Od školského roku 1938/39 výročné správy neuvádzajú, ktorá tlačiareň ročenky tlačila. Špecifickosťou výročných správ bolo i to, že v niektorých rokoch využil riaditeľ ústavu výtvarné nadanie žiakov a použil ich návrhy na obálku výročnej správy

Ďalšími strednými školami v Trnave boli cirkevné – katolícke: rádové československé dievčenské gymnázium rádu sv. Uršuly, rímskokatolícke biskupské gymnázium a rádový československý ženský ústav učiteľský, ktoré si takisto dávalo tlačiť výročné správy svojich ústavov.

Nové pomery nastali na trnavskom gymnázium vypršaním nájomnej zmluvy v školskom roku 1941 a vytvorením Rímskokatolíckeho biskupského gymnázia v Trnave, z československého gymnázia zostalo slovenské štátne reálne gymnázium a v jednom roku – v školskom roku 1939/40 boli vydané dve výročné správy – aj katolíckeho biskupského gymnázia, aj štátneho reálneho gymnázia v Trnave. Študenti sa však postupne stali študentmi katolíckeho biskupského gymnázia a štúdium ukončili ako absolventi tohto typu vzdelávacieho ústavu.

Keďže trnavské gymnázium bolo na jar roku 1919 poštátnené a stalo sa z neho Štátne československé reálne gymnázium Jána Hollého a vzhľadom na postavenie Trnavského vikariátu resp. Trnavskej apoštolskej administratúry,

²² Štátny archív Bratislava, pobočka Trnava, fond: Gymnázium v Trnave, Výročné správy Gymnázia Jána Hollého. Analyzované a spracované podľa výročných správ uložených v archíve.

²³ Napríklad v súvislosti s popisom kabinetných zbierok.

ktorá bola iba v počiatkoch svojej existencie, sa katolícka cirkev zmožila iba na protesty. Zmluva o prenájme cirkevnej školskej budovy a cirkevných školských zbierok trvala do roku 1941. Preto už v predstihu 1. februára 1938 trnavský apoštolský administrátor Pavel Jantausch zriadil Rímskokatolícke biskupské československé reálne gymnázium²⁴ s tým, že učiteľský zbor budú tvoriť profesori z radov trnavských saleziánov.²⁵ Vzápätí poslali list aj Ministerstvu školstva a národnej osvety s oznámením, že od školského roku 1938/39 začína na tomto gymnáziu vyučovanie. Zatiaľ čo štátna škola bola koedukačná, biskupská len chlapčenská. Súčasne sa obnovil aj konvikt pod vedením spoločnosti saleziánov.²⁶

Pri záverečnom hodnotení výročných správ možno konštatovať, že podávajú informácie v prvom rade k dejinám školstva všeobecne a aj k dejinám školstva, cirkevného i štátneho v Trnave, prostredníctvom analýzy učebných osnov, štruktúry vyučovania, náplne vyučovania, presne stanoveného počtu hodín k jednotlivým predmetom. V skúmanom období sa kládol dôraz najmä na obsah kabinetných zbierok, čo nám umožňuje spoznať úroveň vtedajšieho vyučovania a vzdelania zároveň. Vo výročných správach gymnázia nachádzame informácie k dejinám kníhtlače v Trnave, pretože až do školského roku 1938/39 sú uvádzané mená kníhtlačiarňí od Žigmunda Wintera, cez tlačiareň Ferka Urbánka a spol. a Gustáva A. Bežu, ako aj informáciami a podrobným katalógom – zoznamom kníh, ktoré gymnázium prevzalo od svojich predchodcov s možnosťou nájsť významné tyrnaviká, či slovaciká²⁷ a aj zaznamenávaním prírastkov a číselnými ukazovateľmi žiackej knižnice a knižnice pedagógov – bez historického fondu knižnice. Staršie správy poskytujú informácie k dejinám papierní na Slovensku v súvislosti s identifikáciou filigránov papiera, na ktorom boli tlačené. Výročné správy sú tiež zriedkavým prameňom k dejinám mesta Trnava, pretože od prevratu v roku 1918 sa pedagógovia ústavu činili v šírení osvety a vzdelávania mesta a okolia svojimi odbornými prednáškami k významným výročiam, približovali v prednáškach významné osobnosti Československej republiky, akými boli T. G. Masaryk, M. R. Štefánik a pod. Prinášajú informácie k dejinám športu,

²⁴ Bolo to hlavne z dôvodu, že nastali vhodné spoločensko-politické podmienky.

²⁵ Predstavitelia HSLS už po prijatí zmluvy Modus Vivendi so Sv. Stolicou oznámili, že predložia vláde v najbližšej dobe požiadavku o vrátení cirkevného majetku vrátane katolíckych gymnázií.

²⁶ Arcibiskupský archív, I. *Výročná správa rímskokatolíckeho biskupského slovenského reálneho gymnázia v Trnave 1938–1939*. Trnava: SSV, s. 12–16.

²⁷ JURÍKOVÁ, E.: Historická knižnica arcibiskupského gymnázia v Trnave vo svetle novoobjavených dokumentov. In: *Problematika historických a vzácných knižných fondů 2009*, Olomouc, 2009, s. 199–208.

kde zaznamenal nezastupiteľnú úlohu pedagóg telocviku známy Ján Hajdóczy,²⁸ ktorý sa zaslúžil o propagáciu a rozvoj športových odvetví nielen medzi žiakmi gymnázia, ale napomohol k rozvoju športu v meste. Výročná správa z roku 1927/28 uverejnila text nájomnej zmluvy podpísanej 16. 10. 1925, schválenej 5. 6. 1926 výnosom Ministerstva školstva a národnej osvety, na základe ktorej sa budova gymnázia ako majetok Ostrihomskej primácie prenajalo za sumu 250 000 Kč. Platnosť zmluvy bola podpísaná do konca roku 1938. Od prelomu storočia od školského roku 1900/1901 sa v správach objavujú prvé fotografie – budov, osobností, pôdorys budovy gymnázia (od školského roku 1902/1923), čím môžeme zaznamenať aj prínos k dejinám fotografie.

Výročné správy Československého štátneho reálneho gymnázia Trnave z prvej polovice 20. storočia predstavujú významný dokument nielen k dejinám knižnej kultúry na Slovensku, ale aj k dejinám školstva, k dejinám školstva, kultúry a športu na Slovensku a v Trnave.

Štúdia je čiastkovým výstupom z projektu grantovej agentúry Ministerstva školstva Slovenskej republiky VEGA č. 2/0067/09.

---

²⁸ Ján Hajdóczy (4. 5. 1887 Ružomberok – 17. 10. 1950 Bratislava) patril medzi vynikajúcich telovýchovných pedagógov. Ako profesor pôsobil na trnavskom gymnáziu v rokoch 1910–1917 a 1919–1939, v rokoch 1940–1948 bol riaditeľom vysokoškolského internátu Lafranconi a lektor Telovýchovného ústavu Filozofickej fakulty UK v Bratislave. Pod jeho vedením dosahovalo trnavské gymnázium vynikajúce športové úspechy na celoštátnych športových hrách (1921, 1926, 1932, 1938) a v oblasti športu sa zaradilo medzi najlepšie stredné školy v republike. V roku 1931 bol hlavným usporiadateľom Masarykových športových hier v Pardubiciach. Celoštátne uznávaný odborník v ľahkej atletike, často prispieval aj do novín a časopisov.